

כ"ט:

אין צדין פרק שלישי ביצה

עין משפט
גר מוצה

מסורת הש"ס

(א) ונכנסת כל יומי
(ב) שנת סני' תפנית נג'
(ג) ביק' סני' כית' סני'
(ד) לקח' לנ' (ד) שנת לו'
(ה) חולין ק"י (ט) ותוספתא פ"ג
ועין תוספתא ה"ב ד"ה
שלא יזכר' (ו) ב"רס' ל"ג
א' (ז) שנת קני' (ח) וזה
קמה לפ' רש"י דמתניתין זה
למקח וממכר קמה פשיטא
משה"כ ר"ה דלא תשכ
למקח רק אם מזכיר סני' הכל
אלא אם אימר תן לי דעני
פסח לא תשכ למקח לא קמה
פשיטא דהא קמ"ל דתשכ
שני ושי' רש"י ומתיר' (י)
ע"י ה"רין ללא גמ' ליה
(י"א) ע"י תוס' שנת קמט' ליה
בני מוצה ומו"י כ"ט ע"ה
ד"ה בני ומו"י (כ) דף ק"ג.

הגרות הב"ח
(א) רש"י ד"ה וכן וכו'
דגנאי י"ע ה"א שנה"א:
(ב) תוס' ד"ה מביא וכו'
י"ל דתוס' מ"ר בשבת
שליש י"ל:

לעני רש"י
גר"ר (גר"ר) הכות
טובה טורג' וי"א
[טורג' וי"א] חלק ושל
[טורג' וי"א] שאסר להרד"ו.

מוסף רש"י
הלכה למעשה. לזכות
על המעשה (ע"י ע"ג)
מרא דעובדא. המקדק
מתש"י. שנת (ד) וזה
מתש"ס טי"ס (חולין
ע"ג).

אין שוין קמט. שרקדו מאחמול וכו' לשנותו בנפס ל"פוחו אין שוין
דאפשר לו מאחמול: שוין. דליכא טרחא ודבר הנראה הוא שזו היא
פעם שיהא ואין זה מחרקד לבדו: הני סנא קמיס דריבנא אין שוין.
ואפילו נפל לתוכן כרור או קיסס אלא בודק הקמטין והלזרות וזכרון
בדיו: כל שכן דאסור. דמחזי
כזכור וזכור אכ מלאכה היא כהרקדה
והסונה אינו מרקד שהרי נראה שכל
יוצא ואין כלן סובין: לאכא. למכרי:
שקילא טיבוטך. אין אט מחזיקין
לך טובה בך נעולה היא טובתך
ומוטלת על הקוים. טיבוטך גר"ר
בלע"ז: מהולסא. נשות: סודן
בנכרדעא. שכוין יודעות שמות:
אגבא דמסולתא. באחורי הנפה כדי
לשנות: רפסא מעליפתא. אי את
דריכא לשנות דשוין קמח זיוס טוב:
אגבא דפסורא. אחורי השלחן שיש
לי מן שקורין טורג' וי"א והיא
הימה שונה הקמח על אחוריו משום
שני: הא דידן. זו אשמי ברימה
דמי בר חמא היא: מה דעובדא.
מדקדק דמעשיו: רועס. זה המגדל
בהמות ופעמים שמוכר מהן: הרגיל
אלו. שמתוך שרגיל אללו מאמיני
ונמט לו בלא פסוק דמיס: פסס.
המפטס עופות. לשון משמין: סוס
מדה. קב או קנים: סוס
מקח. דמיס:

הדרן עלך אין צדין

המביא. ממקום למקום. בתוך
התמוס או ע"י ערוב:
לא יביאם בסל ובקופסא. לתת שלש
ולרבע בתוך קופה וישאם משום
דנראה כמעשה דחול לשאת משאות:
אלל מביא על כספו. אחת או שמיס
דמוכח דלגוך י"ע: או לפניו. כידו:
וכן המולך את הסבן. להסק או
לנכמה לא ישיל קופה לאחוריו דגנאי
יו"ע (ב) שנראה כמתכוין למלאכה רבה
או להולך למקום רחוק דרך חול:
ומתחילין

המביא כ"י יין מביאם בסל ובקופה אבל
מביא הוא על כתפו י"א או לפניו וכן המולך את התבן
לא ישיל את הקופה לאחוריו אבל מביאה הוא בידו ו"מתחילין
בערמת

מדה ה"ל למימר ובלבד שלא יזכיר מדה וכו' לכן נ"ל כר"מ דגרים סכוס מנין וקאי אלעיל וה"פ אמרת דילך אלא חנוני הרגיל
אללו ויאמר לו תן לי ה' אגוים או י' אפרסקין ובלבד שלא יזכיר סכוס מנין שלא יאמר לו תן לי י' אגוים וכבר נתת לי י' ואם
כן אני חייב לך מ' בין הכל אכל רבי שמעון אומר ובלבד שלא יזכיר סכוס מקח שלא יאמר לו תן לי אגוים בששה פשיטין וכבר
נתת לי כך ואם כן אני חייב לך מכל י"ב פשיטין אלא סכוס מנין שרי ו"כן איתא בתוספתא ובה"ג מכאן יש לזהר שלא להזכיר
אפילו סכוס מנין לפי שדונה למקח וממכר:

הדרן עלך אין צדין

המביא כ"י יין וכו' י"א יביאם בסל. ומימה דלמרינן בשנת פ' מפנין (דף קט: ושס) מפנין ד' קופות או ה' וכ"ש שיהא מותר ב"ע וי"ל
דהתם מיירי (ב) שאינו יכול להוציא לתוך ואין רואין אותו וע"כ מותר והכא מיירי ב"ע"ט שיכול להוציא לתוך ורואין אותו וע"כ יחא
אסור שהרואה אותו אומר לזוך חול מביא אותם ולהכי אסור ומ"מ קשה דלמא אכל הוא מביא על כתפו אלמא משמע דמרבה דהלוכא עדיף
וקאמר התם במסכת שבת' למעוטי דהלוכא כולו אל ב' קופה כפסס אחת מלהביאן כל אחת בפני עצמה וי"ל דלמה דפי'
ניחא דהתם מיירי בשנת דלא הוי כעובדי דחול שאין מטלטל כי אם מוית לזית באתו צית ולכן קאמר למעוטי דהלוכא עדיף טפי משום טרחא
ימירא אכל הכא מביירי ב"ע"ט משום טרחא ימירא לא קפדינא אלא משום דמחוי דעביד כעובדי דחול וא"כ עדיף טפי לאפוש' בהלוכא ועשה
דרך שני כי היכי דלא לתחוי דעביד כעובדי דחול ופעמים נמי דאסור לאפוש' בהלוכא א"ע"ג דמעטע בשמאוי כיון שאין משנה מדרך חול:
דלדו

שמואל הלכה הבעשה אחא לאשמועינן. פי' דלס יבא שוס אלס
לשאלו לנו כיצד יעשה אומרי' לו הוראה לאסור אכל אס
אנו רואין שוס אלס שנוהב היתר בדבר אין אנו זריכין למחות בו ולפי
זה לא פליג שמואל ארבי דמרייהו מודו לאסור למעשה מיהו בה"ג
פירש ושמואל הלכה למעשה אחא
לאשמועינן ופליג אנרייתא ופליג ארבי
יש פוסקין כשמואל ואע"ג דהלכה
כרב באסורי מ"מ מולאמר סתמא
דהש"ס שמואל הלכה למעשה אחא
לאשמועינן משמע דהלכה כותיה ויש
פוסקין כרב משום דהלכה כרב
באסורי וכ"ש הכא דהא חנא [דבין]
שמואל כותיה דרב ואומר הר"ר
שמואל מאיבירא דלפי' למ"ד דהלכה
כרב מ"מ אסור לנו בומה הוה למדוד
משום ליעול חלה בעין יפה דדוקא
בימיהן שהיו מפרישין חלה אחת מכ"ד
ונמתינן להן שייך לומר דמותר משום
עין יפה אכל אנו שאין מפרישין כי
אם מעט אפילו מעיקר מריבה ואמרו
מעט נמי אינו נאכל אלא נשרף אין
למדוד דלא שייכא סברא דקאמר
הכא כדי שטמול חלה בעין יפה אלא
יש לנו לשער מאומד שתייה בריח
כשעור משום הנכרה וכן כפסח נמי
יש לזהר מלמדוד כיוס טוב למנות
וארין לעשות פחות כשעור ולא
ימדוד מדה שעה למדוד בחול
בנמנוס אלא יפחות או יוסף אם
המדה קטנה:

אגבא דפתורא. פ"ה אחורי
השלחן כמו אגבא דמהולתא
ואפשר לפרש ע"ג השלחן ממש וחשיב
שני לפי שדרך לקדק דעריבה ומ"מ
אין להמיר תמלת הרקדה על ידי
שני דה"ס אשוין דברייתא קאי
ורש"י פירש דע"י שני אין לחלק
ויש לקמחן עליו לענין להמיר לשפחה
נכרית תמלת הרקדה ע"י שני אכל
אנו לעמנו אין לקמחן:

אצל חנוני הרגיל אצלו ואומר לו תן לי גדי
אחד או מלה אחד אצל טבח הרגיל אצלו
ואומר לו תן לי כף אחת או ירך אחת אצל
פטם הרגיל אצלו ואומר לו תן לי תור אחד
או גזול אחד אצל נחתום הרגיל אצלו ואומר
לו תן לי ככר אחד או גלוסקא אחת ואצל
חנוני הרגיל אצלו ואומר לו תן לי עשרים
ביצים או חמשים אגוים עשרה אפרסקין
וחמשה רמונים ואחרוג אחד ובלבד שלא
יזכיר לו סכום מדה ר' שמעון בן אלעזר
אומר ובלבד שלא יזכיר לו סכום מקח:

הדרן עלך אין צדין

המביא כ"י יין וכו' י"א יביאם בסל. ומימה דלמרינן בשנת פ' מפנין (דף קט: ושס) מפנין ד' קופות או ה' וכ"ש שיהא מותר ב"ע וי"ל
דהתם מיירי (ב) שאינו יכול להוציא לתוך ואין רואין אותו וע"כ מותר והכא מיירי ב"ע"ט שיכול להוציא לתוך ורואין אותו וע"כ יחא
אסור שהרואה אותו אומר לזוך חול מביא אותם ולהכי אסור ומ"מ קשה דלמא אכל הוא מביא על כתפו אלמא משמע דמרבה דהלוכא עדיף
וקאמר התם במסכת שבת' למעוטי דהלוכא כולו אל ב' קופה כפסס אחת מלהביאן כל אחת בפני עצמה וי"ל דלמה דפי'
ניחא דהתם מיירי בשנת דלא הוי כעובדי דחול שאין מטלטל כי אם מוית לזית באתו צית ולכן קאמר למעוטי דהלוכא עדיף טפי משום טרחא
ימירא אכל הכא מביירי ב"ע"ט משום טרחא ימירא לא קפדינא אלא משום דמחוי דעביד כעובדי דחול וא"כ עדיף טפי לאפוש' בהלוכא ועשה
דרך שני כי היכי דלא לתחוי דעביד כעובדי דחול ופעמים נמי דאסור לאפוש' בהלוכא א"ע"ג דמעטע בשמאוי כיון שאין משנה מדרך חול:
דלדו

נא א ב ג ח ט י
מכלת יו"ט הלכה
יד תפני לאין טעוטי
א"ה שמון לקח טע"ג
ב ד ר ו ז ח ט י
מתי יו"ט הלכה כג
כד פמג לאין טעוטי
א"ה שמון טע"ג טע"ג
ויקמן מקח טע"ג ג'
א ח ט יו"ט הלכה א סג
לאין טעוטי א"ה
שמון טע"ג טע"ג ו'
קח טע"ג ט טו:

רבינו הונא
שמואל הלכה למעשה
אחא לאשמועינן. ולאסור
מתויה הוה דאחא.
דרש רבה בר רב הונא
ושי' בנהרדעא הלכה
שוין קמח. כלומר פסס
שניה ב"רס'. אפר לוח
רב חמא אפרו ליה
שקילא שבוטין שרי
אחורי. כלומר שיהיה
דבריו הטובים מביקס
קריס. ובי להוראתך
צריכין ככר צא וראה
כמה כבדות סוככות
בנהרדעא כל אחת טובת
בנפה ובכרה. דבייהו
דרב יוסף היתה כובות
באחוריו הנפס. כלומר
ואמר רב אשי בחו של
רבי בר אבא היא אילו
לא ראהה בכיה אכיה
לא היה עושה. אומר
אדם לחנוני תן לי ביצים
ואגוים טענין שכן דרך
בעל הבית להיות מנה
בתוך ביתו. ת"י הולך
אדם אצל טבח הרגיל
אצלו ואומר לו תן לי גב
אחד או ירך אחת כו'. וכן
אצל נחתום ואומר לו תן
לי ככר אחד או גלוסקא
אחת כו'. וכן אצל חנוני
הרגיל אצלו ואומר תן לי
כ"י ביצים ו' אגוים ו'
אפרסקין ב' רמונים אחרוג
אחד. ובלבד שלא יזכור
לו סכום מקח. פירוש לא
יאמר לו יש לך עלי' (ב' ג')
כסף תן לי בכסף אחר
נעשה לך עלי' כי כספיים.
וזה פירוש סכוס מקח.
סכוס מנין יאמר לו יש לך
ג' אגוים תן לי עכשו ג'
אחורי הוה יש לך מנה.
הדרן עלך אין צדין
המביא כ"י יין ממקום
כו'. לא יביאם בסל
ובקופה אבל מביא הוא
על כתפו לפניו. המולך
התן לא ישיל הקופה
לאחוריו אבל נוטלה בידו.

(א) נראה דל"ל לו תן עלי ספק
אחזן תן לי כפסח אחר נפשה
לך טע"ג.